

Gazeta Olsztyńska.

GAZETA OLSZTYŃSKA

z dodatkami »Gość Niedzielny« i »Gospodarz« wychodzi trzy razy tygodniowo i to: na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 30 fen., na pocztach 1 markę, z odnośnieniem do domu przez listowego 1 markę i 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

Telefon nr. 341.

OGŁOSZENIA:

przyjmują się po 15 fen., reklamy po 30 fen. od wiersza korpusowego. Przy konkursach i wyskarżeniach należy do wszelkie rabaty upadają. Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein Ostpr., ulica Dolno-Kościelna (Unterkirchenstrasse) 12.

Dziś: Lidy.
Jutro: Jana Kapistr.
Pojutrze: Wiktoryna.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch. sło. 5 50 zach. 6 23
Jutro: » » 5 47 » 6 24
Pojutrze: » 5 45 » 6 26

Baczność!

Walny wiec przedwyborczy
na powiat olsztyński odbędzie się
w niedzielę, dnia 30-go marca
w południe o 12-tej

w mieszkaniu wydawczyni Gazety Olsztyńskiej p. J. Pieniężnej ul. Dolnokościelna.

Porządek dzienny:

1. Sprawozdanie komitetu powiatowego.
2. Wybór nowego komitetu powiatowego na przyszłe 5 lat.
3. Wybór delegata i jego zastępcy.
4. Nasze położenie polityczne i stanowisko wobec wyborów.
5. Nauka o wyborach do sejmu.

Na wiecu tym przemawiać też będzie mówca zamiejscowy.

O liczny udział wyborców polskich z miasta i zastępców wszystkich wiosek powiatu uprasza w imieniu Komitetu

Wł. Pieniężny, przewodniczący.

Trójprzymierze

a trójporozumienie.

Przed może dwu laty zarysowała się wyraźna różnica w obozie europejskim. Trójprzymierze, to dzieło stworzone przez Bismarcka, które dotąd dzierżyło jeśli nie pierwszeństwo w polityce wszechświatowej to w każdym razie przez swój związek stanowiło jaknajwiększą potęgę wojskową, teraz zaczęło zwolna schodzić na drugi plan, a na pierwsze miejsce występować zaczęła druga grupa mocarstw: Anglia, Francja i Rosja, które połączyły się celem stawienia trójprzymierzu niemiecko-austriacko-włoskiemu skutecznej przeciw wagi.

I już też — w ciągu zaledwie dwóch lat, odkąd istnieje t. zw. trójporozumienie angielsko-francusko-rosyjskie — polityka trójporozumienia okazała się sprytniejszą i siły jego większymi od sił trójprzymierza.

Trójporozumienie dowiedło tego kilkakrotnie. Najpierw z okazji wysłania pancernika niemieckiego do Agadiru. Niemcy, dufając jeszcze w przeważne siły trójprzymierza, a zarazem obawiając się potęgi trójporozumienia, które w tym czasie zaczęło przychodzić do skutku, myślały o upokorzeniu Francji, póki jeszcze czas i dlatego celem obrony interesów niemieckich w Agadirze wysłały tam pancernik.

To rozjątrzyło umysły we Francji do tego stopnia, że wojna zawisła na włosku. Francja postanowiła wypowiedzieć wojnę, rząd angielski w jednej chwili przyrzekł Francji przysłać na pomoc 100 tysięcy żołnierzy. Chodziło już tylko o wypowiedzenie wojny. Wtedy to w ostatniej chwili przyszło do porozumienia i rząd niemiecki zgodził się na dyplomatyczne rozwiązanie zatargu. Równocześnie zaś rząd odwołał pancernik z pod Agadiru.

To był pierwszy wyraźny sukces trójporozumienia. Niebawem nastąpił drugi, kiedy w rokowaniach o Maroko, wynikłych ze sporu o Agadir rząd niemiecki zgodził się na odstąpienie Francuzom wielkiego obszaru swej bogatej kolonii w zamian za jakieś bagna i trzęsawiska, nie przedstawiające większej wartości.

Tymczasem przyszło do wojny pomiędzy Turcją a Włochami, w której mocarstwa zachowały neutralność. Niemcy nie mogli w niczem pomóc Włochom, bo związane były przyjaźnią także wobec Turcji; Austria nie mieszała się również do tej sprawy, bo zazdrościła Włochom powodzenia. Trójporozumieniu zaś na razie nie na tem nie zależało, a zresztą kto wie, czy nawet już nie miało wytkniętych w tem swoich celów, które również nakazywały neutralność. Dość na tem, że w chwili, gdy wojna włosko-turecka bliska była ukończenia i Turcja, wycieńczona z sił, myślała o poddaniu się, państwa bałkańskie również wypowiedziały Turcji wojnę.

Austria wyszukała sobie wtedy jakiś powód do zgromadzenia wojska nad granicą serbską, aby w danym razie rzucić się na Serbię i przez to osłabić państwa bałkańskie, ale Rosja wystąpiła w tej chwili bardzo energicznie i zaczęła gromadzić wojska nad granicą galicyjską. Austria ze strachu namyśliła się i do wojny nie przyszło. Włochy zachowywały się również stósunkowo cicho, bo dosyć miały swych własnych zwycięstw i ludów na Turcji, o Austrię zaś im nie chodziło.

Nie dosyć na tem, przyszła na porządek dzienny sprawa albańska. Austria chce aby państwo albańskie było jak największe, żeby w danym razie mogło inne państwa bałkańskie trzymać na łańcuch. Oczywiście Rosja zaczęła znowu grozić, aż znowu Austria spuściła z tonu. Zgodziła się na to, że sprawa albańska ma być rozstrzygnięta przez ambasadorów mocarstw i to nie we Wiedniu, tylko w Londynie. Zarazem do Petersburga pojechał austriacki książę Hohenlche, aby prosić o wycofanie wojsk z nad granicy austriackiej, bo Austria nie myśli o wojnie z Rosją.

Oto kilka przykładów, które potwierdzają dawniejsze już przypuszczenia, że co do wpływów i sił trójporozumienie w lepszych jest warunkach niż trójprzymierze.

Przekonały się o tem Niemcy, że na wypadek wojny nie wiele liczyć mogą na pomoc swych sprzymierzeńców, zwłaszcza Austrii, która dosyć by miała do czynienia z państwami bałkańskimi. Dlatego Niemcy skazane nieomal na swe własne tylko siły, postanowiły z pospiechem powiększyć swoją armię i niezadługo już przyjdzie przed parlament dwumiliardowe przedłożenie wojskowe.

Najspokojniej zaś we wszystkich ważnych sprawach obecnej polityki europejskiej zachowuje się Anglik — i ciągnie z tego największe zyski.

Agitujcie za Gazetą Olsztyńską

Pod grozą wojny.

Położenie polityczne międzynarodowe bardzo znacznie się znowu pogorszyło i wojna europejska, która już zdawała się być zażegnana, znowu wisi na włosku. Przyszło bowiem, do nieporozumienia pomiędzy Czarnogórą a Austro-Węgrami. Podobno Czarnogórcy, mieli w porcie San Giovanni di Medua, znieważyć sztandar austriacki i dopuścić się rozmaitych jeszcze gwałtów. Może się z tego wywołać awantura jak z owym korsulem austriackim, Prochaską, który swemi łgarstwami o mało co nie doprowadził do wojny między Serbią i Austro-Węgrami.

Austro-Węgry wysłały już okręty wojenne na wody czarnogórskie i kto wie, co z tego będzie. Bo gdyby Austria uderzyła na Czarnogórę, to Rosja pewnieby się za Czarnogórcami ujęła. Ale być też może, że Austro-Węgry wobec groźnych wieści, jakie nadchodzą z Azji, uważają, że chwila obecna jest korzystna, by na Rosję uderzyć.

Z nad granicy rosyjsko-chińskiej dochodzą bowiem wiadomości, że podobno Chiny gromadzą wojska i zawarły sojusz z Japonią przeciwko Rosji, i że tam lada chwila może przyjść do wojny między Chinami przeciwko Rosji. Chwila ta byłaby w takim razie dla Austro-Węgrów naprawdę korzystna.

Najwyższy już czas

zapisywać »Gazetę Olsztyńską« na pocztach na przyszły kwartał. Kto Gazety dotąd nie zapisał niech to natychmiast uczyni bo numer dzisiejszy jest przedostatni w tym kwartale. Niech nikt w tym kwartale walki wyborczej nie obywa się bez Gazety Olsztyńskiej.

»Gazeta Olsztyńska« z dodatkami »Gość Niedzielny« i »Gospodarz« kosztuje na 2 kwartał (kwiecień, maj, czerwiec) na wszystkich pocztach 1,00 m., z odnośnieniem w dom przez listowego 1,24 m.

Co tam słyhać w świecie?

— Niemcy. Stronictwo socjalistyczne w Niemczech ogłasza odezwę wyborczą z powodu zbliżających się wyborów do pruskiej izby posłów. Odezwa przedewszystkiem piętnuje niesprawiedliwość obecnego trójklasowego systemu wyborczego, którą oświetla jaskrawo zestawieniem następujących cyfr: wolnokonserwatyści osiągli przy ostatnich wyborach sejmowych 64,000 głosów, a uzyskali 60 mandatów, natomiast socjaliści zdobyli 600,000 głosów i tylko 6 mandatów. W dalszym ciągu odezwa piętnuje wszystkie grzechy obecnej reakcyjnej większości i wzywa do energicznej propagandy i walki wyborczej.

W sprawie możliwości o projekcie zjazdu cesarza Wilhelma, króla angielskiego Jerzego i cara rosyjskiego w Fredensborgu dotychczas nie ma potwierdzenia z innej strony. W kołach berlińskich, zbliżonych

do rządu, uważają wiadomość tę za nieprawdopodobną, już choćby z tego względu, że król angielski dotychczas nie złożył urzędowej wizyty w Berlinie po wstąpieniu na tron. Poza to w obecnym położeniu politycznym zjazd taki wydaje się tem mniej prawdopodobnym, ile, że przeciwnictwa pomiędzy obydwojema grupami mocarstw zbyt są poważne, aby dopuszczały możliwość serdecznej wymiany zdań pomiędzy monarchami.

— Zbrojenia niemieckie w radzie związkowej. Rada związkowa rzeszy niemieckiej odbyła wczoraj posiedzenie. Obrady toczyły się nad tem, w jaki sposób pokryć nowe zbrojenia niemieckie. Uchwalono jednorazowy podatek od majątku, i to od wszystkich majątków, czy mniejszych czy większych. Jednorazowy podatek od majątku na pokrycie zbrojeń wojskowych wynosić ma trzy piąte procent od wysokości majątku. Następnie zastanawiano się szeregami reform w zbrojeniach. Na granicy rosyjskiej mają zostać silniej ufortyfikowane fortece Poznań i Grudziądz, na granicy rosyjskiej mają zostać silniej ufortyfikowane fortece Poznań i Grudziądz, nad granicą francuską forteca Koblenca.

— Odszkodowanie przy wywłaszczeniu. Berliński „Lokal-Anzeiger“ podaje dwa nader ważne wyroki sądu rzeszy, dotyczące wysokości odszkodowania przy wywłaszczeniu, mianowicie, że wywłaszczeniu, właściciel nietylko ma prawo do odszkodowania ogólnego, przedmiotową wartość swego gruntu, lecz że może żądać zwrócenia podmiotowej wartości, to jest tej, którą dla osoby tego właściciela ten grunt posiadał. W obu wyrokach sąd rzeszy przyznał wywłaszczonym właścicielom, znacznie wyższe odszkodowanie aniżeli Komisya szacunkowa, wychodząc z założenia, że wartości danego majątku nie można oceniać wyłącznie na podstawie przedmiotowej wartości, lecz warunków, w jakich znajduje się dany majątek.

— Grecya. O zamordowaniu króla Jerzego, o którym donosiliśmy już w ostatnich wiadomościach, nadeszły niejedne

TAJEMNICA URODZENIA.

Powieść z francuskiego.

(Ciąg dalszy.)

— O! moje biedne dziecko! ojciec twój wzniosły był w dobroci i odwadze... Kochajże go bardzo... pomóż mu zapomnieć, jeśli będzie mógł...

Opuściły gmach sądowy.

Kiedy Beranzera czekała była na Klotyldę, jakiś człowiek nagle ukazał się w sali.

Szedł prędko, zadumany i zgnębony, nie zauważywszy wcale siedzącej Beranzery. Młoda dziewczyna poznała go pierwsza.

— Piotrze! — wyrzekła.

Młodzieniec właśnie został wypuszczony z więzienia na wolność przez sędziego.

Zatrzymał się osłupiały przed Beranzera.

Ona przystąpiła ku niemu, ujęła rękę dawnego robotnika z tym samym gestem, co jej ojciec przed chwilą.

— Piotrze — rzekła — nie zapomnę nigdy tego, coś uczynił.

A kiedy chciał protestować:

— Nie mów mi nic... Życie twoje i honor twój, wszystko byłbyś oddał? nieprawdaż?

— Żaluję, że mi wtem przeszkodzone?

— I dla kogóż to poświęcenie?

Złożył ręce, ale usta jego pozostały zamknięte.

— Dla mnie — wyrzekła — wiem o tem... Biedny mój Piotrze! Jak ty mnie kochasz!

Zbladł i spuścił oczy, jak winowajca.

— O! Bersznerol! Beranzero! dlaczego do mnie to mówisz!

— Biedny mój Piotrze — rzekła po raz drugi. — Wszystkie wspomnienia moje, które ciebie dotyczą, jeszcze bardziej po-

bliższe szczegóły. Zamach nie byłby się udał, gdyby król usłuchał rady otoczenia swej osoby. Tymczasem król wychodził na przechadzkę w towarzystwie jednego tylko adjutana, podczas gdy w znnznem oddaleniu postępowało dwóch urzędników policyjnych w cywilnym ubraniu. Probowano posyłać za królem większą liczbę tajnych policyantów, ale spostrzegli to i surowo nakazał, aby nie wyznaczano dla bezpieczeństwa jego osoby więcej jak dwóch urzędników, którzy w dodatku nie mieli mu się pokazywać na oczy. Z tego skorzystał morderca, przybliżył się do króla na odległość kilku kroków i zaraz pierwszym strzałem z rewolweru powalił go na ziemię. Kula przeszła kość piersiową i żołądek, to też król już podczas transportu do lazaretu wojskowego ducha wyzionął. Król grecki, Jerzy, urodził się w r. 1845 jako syn króla duńskiego, Chrystyana IX w Danii. Jego matką była księżna hesseńsko-kaselska, królowa duńska Ludwika. Tron grecki otrzymał on w roku 1893 za pośrednictwem Anglii. Król Jerzy ożenił się z księżniczką rosyjską, Olgą 1881 została do Grecji przyłączone część Epiru i Tesalia. W roku 1897 przyszło pomiędzy Grecją a Turcją do wojny, która nieszczyśliwy wzięła dla Greków obrót. Grecya musiała zapłacić Turcyi 75 milionów mk. kosztów wojennych i odstąpić kilka ważnych punktów strategicznych nad granicą tesalsko-macedońską. Sądono, że nadszedł koniec panowania Jerzego. W dniu 26 lutego r. 1898 strzelało dwóch żołnierzy do króla, atoli król uszedł cało. Kiedy w r. 1809 zaznaczył się w Grecyi silny ruch rewolucyjny, obawiano się znowu o życie króla. Jego syn, który ożenił się ze siostrą cesarza niemieckiego, musiał na czas pewien Grecję opuścić. zmarłemu królowi zawdzięcza Grecya swoje odrodzenie. Szczęśliwy wynik obecnej wojny, byłby przyczynił się do pogłębienia popularności zamordowanego króla. Nowy król grecki, Konstanty, urodził się w r. 1868. Kształcił on się w Niemczech i posiada wykształcenie wojskowe. Obecny grecki następcę tronu Jerzy liczy lat 43.

większą przyjaźń, jaką mam dla ciebie...

— Przyjaźń! — rzekł wzruszając ramionami.

Potem ponieważ czuł, że dłużej nie pościagnie wybuchu swej miłości, ponieważ chciał do ostatka pozostać powolnym przyjacielem tego młodego dziewczęcia, uciekł.

A uczynił to tak śpiesznie, że nie słyszał Beranzery, która mówiła jeszcze:

— Piotrze! za moją matkę, za drogie istoty, które usiłowałeś ocalić, bądź błogosławiony!

II.

Daniel znajdował się sam w swoim gabinecie.

Sekretarz chciał powrócić po odejściu Klotyldy, lecz sędzia oddalił go gestem.

Musiał się sam zastanowić, przywrócić sobie równowagę umysłową.

Obecność czyjakolwiek przy nim, świadka jego wahań, była dla niego krępująca.

Czyliż sekretarz nie odgadłby walki wzruszającej tej duszy zgnębionej?

Tego nie chciał.

Teraz kiedy pozwolił odejść winowajczyni, kiedy przywrócił wolność Piotrowi Jourda, jakież miało być jego postępowanie?

Czyż ma pozostawić wszystko w stanie obecnym i czekać, aż wypadki same opowiedzą się za nim lub przeciw niemu?

Czy przeciwnie, uprzedzić te wypadki? Miał przed sobą akta sprawy Lafistola.

Przerzucał dokumenty.

Listy Klotyldy wpadły mu przed oczy, a przed innymi ten, który sam znalazł w pugilaresie Lafistola, a którego charakter pisma uderzył go, jako podobny do pisma jego żony.

— Nigdy nie zgodzę się na to, czego pan wymagasz — mówił ten list, zawierający zaledwie kilka wierszy.

Potem następowały inne, zabrane przez

Wojna bałkańska.

Na linii fortecznej pod Czataldzą toczą się walki, które stają się coraz gwałtowniejsze. Turcy naturalnie chwala się, że wszędzie zwyciężają.

Miasto Skodra wskutek ciągłego bombardowania stoi w płomieniach.

Największe szkody poniosła dzielnica chrześcijańska. Skutkiem tego wybuchł popłoch. Katolicy mieszkańcy z arcybiskupem na czele schronili się do kościoła, gdzie się dotąd znajdują w stanie oplakany. Pociski armataie uszkodziły także gmach konsulatu austriackiego i wiele innych gmachów publicznych, między innymi włoski klasztor żeński. 3 zakonnice tego klasztoru zostały zabite, a kilka z nich odniosło ciężkie rany.

Grecy zajmują południową Albaniją. Wygnali Turków z miejscowości Aryrokastrero i Klisury. Podobno między Grecją, Serbią i Czarogorą istnieje tajny układ, mocą którego te trzy państwa chcą kraj albański podzielić między siebie.

Sprawy polskie.

— Wolno obradować po polsku! Wobec urzędowego ogłoszenia terminu wyborów do sejmiku pruskiego przypominamy, że obecnie aż do ukończenia wyborów, odbywać się mogą wszędzie publiczne wybory zebrania polskie, bez potrzeby zgłaszania ich na policyi, — także w powiatach, w których nie ma 60 procent ludności polskiej.

— Nowe pismo. Z dniem 1 go kwietnia zacznie wychodzić w Lubawie, w Prusach Zachodnich nowa gazeta. Nowe pismo polskie nazywać się będzie „Głos Lubawski“, wychodzić będzie trzy razy tygodniowo, a abonament jego wynosić będzie 1,25 mk., z odoszeniem do domu 1,49 mk. kwartalnie. Nowej gazecie na tak ważnej placówce, jaką jest Lubawa życzymy z całego serca powodzenia.

policyę paryską w mieszkaniu Lafistola przy ulicy Tournon.

Listy były krótkie, ale wyraźne.

Jeden z nich opiewał:

„Zastanów się pan nad ogromem pańskich wymagań. Żądając za wiele, nie otrzymasz pan nic. Nie doprowadzaj mnie pan do ostateczności! Nie popychaj mnie pan do rozpaczyc.“

Czyż w tym liście nie tkwiła pierwsza pogródka nieśmiała?

A inny znów:

„Panie, oszczędzaj mnie, błagam cie. Cóżem ci uczyniła?... Jesteś ambitny... Czyż pańskiej ambicyi nie wystarcza to, aby zostać bogatym?... Dam panu cały majątek. Przyniesiam to panu.“

Trzeci list:

„Błagałam pana, a pan mnie nie wysłuchałeś! Teraz zapowiadam panu, że będę się broniła... Wiesz pan, czyją jestem córką. Pamiętaj pan o tem i strzeż się!...“

Groźba tu się zaostrzała, stawała się widoczną.

Listy te były wysoce kompromitujące. Podpisane nie były, ale to mniejsza!

Daniel ręką drżącą, z czołem spocznem, wyjął je z akt.

Sumienie wołało nań:

— Zle robisz! To winą prawdziwą! Uchybisz swemu obowiązkowi!

Ale serce na to odpowiadało:

— Ocal swą żonę, ocal córkę, ocal swoich!

I serce kazało milczeć sumieniu.

Odkrzyknął listy na bok wydobyl również z akt inne dokumenty niemniej ważne: zeznanie, w którym Walentyn oskarżał Jourdana, że jeśli nie zamordował Lafistola, był co najmniej współnikiem morderstwa; badanie Piotra Jourdana, w ciągu którego młodzieniec uznał się za winowajcę, wreszcie konfrontację Jourdana z małym Cadotrem...

Z blizka i z daleka.

Olsztyn, 26-go marca 1913.

— Na walny wiec przedwyborczy do Olsztyna w niedziele stawić się powinni rodacy nasi jak najliczniej. Mianowicie jest pożądanem, aby każda wioska wysłała po kilku swych zastępców, i aby dotychczasowi członkowie komitetu wyborczego li cznie się stawili. Udział brać mogą także wyborcy polscy z powiatu reszelskiego, jakkolwiek dla tegoż powiatu odbędą się osobne wiece oraz utworzona zostanie osobna organizacja wyborcza, której brak coraz dotkliwiej się daje odczuwać, a której wyborcy od nas coraz częściej się domagają.

— Przed wiecem niedzielnym odbędzie się zebranie poufale członków komitetu, którzy z tego powodu stawić się powinni przedzej.

— Kto ma odpowiednią dużą izbę lub kilka do siebie przyległych obszernych pokoi na odbycie wieca polskiego niech o tem spiesznie powiadomi komitet wyborczy, by można mieszkanie owe poprzednio obejrzeć i wiec tam dotąd zwołać. Także w ogrodzie lub na ogrodzonym podwórzu można wiec odprawić skoro by nie było innego pomieszczenia, a Rodacy w odnośnych miejscowościach wiec sobie zyczli. Prosimy wszystkich chętnych do pracy rodaków na Warmii, aby nam przy tej pracy służyli radą i pomocą, byśmy mogli w tym czasie przedwyborczym do jak najwięcej wiosek dotrzeć z żywym słowem polskiem.

— Nauka w szkołach ludowych rozpocznie się tu dnia 1go kwietnia. Zgłoszenie dzieci nastąpić powinno w poniedziałek 31. marca przed poł. od 9tej do 11tej. Metrykę urodzenia przynieść należy tylko od dzieci nie rodzonych w obrębie miasta. Natomiast przynieść musi każdy świadectwo szczepienia ospy.

— Zebranie Towarzystwa »Jedność« odbędzie się w niedziele po poł. o 4tej w zwykłym lokalu ulicy Olsztynekowej. O liczny udział prosi Zarząd.

— Talary pamiątkowe wydane zostaną z okazji jubileuszu pruskiego. Na jednej stronie widnieje orzeł, unoszący w szponach węża, oraz napis: »Rzesza niemiecka 1913« i »Trzy markie«. Na odwrotnej stronie przedstawiona grupa powstańców i słowa:

»Król wezwał i wszyscy przyszli« oraz »Z Bogiem za króla i ojczyznę. 17.3.1813.«

— Praca kobiet na kolejach. Pruski minister robót publicznych wydał rozporządzenie, według którego w przyszłości korzystać się ma z pracy kobiet na kolejach w większym niż dotychczas zakresie. W rysunkowości prace kobiet zaznaczyły się dodatnio, powiada rozporządzenie, również w biurach ruchu kolejowego zajęcie kobiet wydało rezultaty zadowalniające. Minister zaleca przeto dyrekcjom kolejowym, by w tych dziedzinach korzystały w szerszej niż dotychczas mierze z sił kobiecych. Tak więc konkurencja, wytwarzana mężczyznom przez kobiety, zatacza coraz szersze kręgi na wszystkich polach.

— Ważne dla kupców i rolników. Od maja r. b. poczną obowiązywać nowa taryfa kolejowa w stosunkach z Królestwem i Rosją. Brzmienie nowej taryfy ukaże się w połowie kwietnia w trzech zeszytach, które nabyć będzie można za pośrednictwem administracji kolejowych, a także w biurach dla sprzedaży biletów.

— Na agitacya wyborczą złożyli pp.: J. J. 10 fen., F. S. 20 fen., J. K. 30 fen., J. R. 30 fen., i M. L. z Grynau 1 m. Razem 1.90 m. o dalsze składowi na ten cel usilnie prosi

Komitet wyborczy.

Z Warmii i Prus Zachodnich.

* **Brunswald.** Majątek szlachecki Barkweda nabył radca regencyjny Hake z Olsztyna.

* **Rusajny.** W pobliżu wioski spłoszyły się przed nadjeżdżającym autobilem konie gospodarza Beutha z Kramarowa i wpadły do przyległego dołu. Woznica wypadł z woza i odniósł znaczne okaleczenia, żona gospodarza wyszła z przygody z małymi obrażeniami.

* **Wartembork.** Nieszczęśliwy wypadek wydarzył się na tartaku p. Grumacha. Przy naprawie pily dostał się robotnik Hinz ręką między koła, które mu zgmiotły doszczętnie palce.

* **Kronowo.** Spalił się tu doszczętnie budynek mieszkalny posiadziela Anutha. W budynku znajdował się też duży zapas zboża. Przyczyna pożaru dotąd nie wyjaśniona.

* **Barsztyn.** Okropne nieszczęście wydarzyło się w Liszkach. 2 letnia córka p. Gnasa zbliżyła się do rozpalonego pieca. Ogień ogarnął sukienkę. Zanim pomoc nadeszła, dziecko poparzyło się okropnie i zmarło w domu chorych tego samego wieczoru.

* **Cynty.** Robotnika Bohkego obdarzyła żona w tych dniach czworakami i dziećmi, które moralnie się rozwijają, ciężką się stósunkowo dabrą zdrowiem.

* **Pr. Holad.** Pod zarzutem zamordowania dziewczyny służebnej Peters w Żydowskiej wsi, uwięziono jej chlebowadawcę 55 letniego gospodarza Fryderyka Schulza. Przeciwko aresztowanemu wskazują bardzo obciążające momenta.

* **Labiowo.** Pod zarzutem szpiegostwa i usiłowanej zdrady stanu uwięziono tu ucznia kupieckiego K. Siedmastoletni młodzieniec ten oharował podobno rządowi francuskiemu i angielskiemu samodzielnie zbudowany statek napowietrzny, dalej model armaty dla niszczenia balonów i latawców oraz zamek karabinu. — Czy to wszystko można brać na serio wykaże śledztwo.

* **Królewiec.** Policja kryminalna wysłedziła i aresztowała bandę złodziei składającą się z dziewięciu osób i to sześciu mężczyzn i trzech kobiet. Podejrzani oni są o dopuszczenie się przeszło 20 kradzieży z włamaniem.

Z Prus Zachodnich i Pomerza

* **Sztum.** Przyaresztowanego niedawno za włamanie się do kościoła w Postolinie byłego nauczyciela Małeczkę z Wrocławia wyoszczono znowu na wolność.

* **Toruń.** Celem wysłedzenia świętokradcy, który włamał się do kościoła w Toruńskim Papowie, sprowadzono psa policyjnego, który wskazał drogę za zbrodniarzem ku Toruniowi. Podejrzanie padło podobno na pewnego robotnika z Torunia i prokuratora zbadaniem tej sprawy się już zajęła.

* **Pelplin.** 55 letni zagrodnik Józef Smigierski oraz 20 letni syn jego Józef z Mrotek, zachorowali po spożyciu zepsutej kieszki wśród objawów otrucia. Umieszczono ich w tutejszym domu chorych św. Józefa, gdzie obaj zmarli. Zachorowała również po spożyciu kieszki żona zmarłego Smigierskiego, lecz jest nadzieja, że odzyska zdrowie.

* **Gdańsk.** W nocy na 18 bm. znaleziono przy Schmiedegasse nr. 25 trupa około 50 letniego mężczyzny, który na szyi miał ślady gwałtownego duszenia. Dotychczas nie stwierdzono ani tożsamości zamordowanego ani też nie zdołano wpaść na ślad zbrodniarza.

Z Ka. Poznańskiego.

* **Poznań.** Podług doniesienia »Kreuztg« ks. biskup Likowski wystosował zapytanie do rządu, czy nie możnaby zaprowadzić języka polskiego w nauce religii w klasach niższych takich szkół ludowych, z których dawniej język polski usunięto. Rząd zasięgnął rady rektorów odnośnych szkół. Rektorzy oświadczyli się stanowczy przeciwko temu. »Germaniae« dodaje do tej notatki »Kreuztg«: Czy rząd mimo okólnika, wysłanego do rektorów, nie miałby przyjść do przekonania, że udzielanie nauki religii w języku ojczy-

stym conajmniej w najniższych klasach jest zadaniem zupełnie uzasadnionem?

* **Biskupiec.** W przeszły poniedziałek dnia 17 bm. o godzinie 7 wieczorem zawalił się do fundamentów nowobudujący się narożnikowy trzy piętrowy dom przy rynku, własność budowniczego p. Sternberga. Nieszczęście byłoby daleko strasliwsze, gdyby było zdarzyło się wcześniej, gdyż właśnie przed godziną katastrofy, ukończono wiązanie drzewa przy którym pracowało wielu robotników. Budowę odnośnego domu rozpoczęto krótko przed zimą i budowano go do tego czasu. Z ludzi nikt nie ucierpiał.

Ze Śląska.

* **Głubczyce.** Troje dzieci robotnika Urbańskiego w Knizejwsi, dwaj chłopcy i dziewczynka wieku od 3 do 5 lat bawiło się w podwórzu bez dozoru. Najstraszny z chłopców zawarł swą 3 letnią siostrę w chlewiku na świnie i przykrył słomą. Poczem przyniósł na łopacie rozpalonych węgla i wysypał pod słomę, która od razu się zapaliła. Sąsiedzi spostrzeższy ogień pospieszyli z pomocą i płomień ugasił. Dziewczynkę wydobyto jeszcze żywą, lecz wskutek okropnych poparzeń wkrótce skonała. Wypadek ten okropny dowodzi znowu, jak bardzo rodzice powinni zważać na dzieci, szczególnie małe i nie pozostawiać ich nigdy bez dozoru osób starszych.

Z różnych stron.

* **Rzym.** Ojciec św. świeżo zamianował tajnym szambelanem księcia Ogięrdę Czartorskiego z Sielca. — Audyencya licznych Polaków, bawiących obecnie w Rzymie odbędzie się 26go b. m. Przedstawi ich szambelan tajny Michał Karski z Warszawy. — Ojciec św. wydał List Apostolski, w którym zaleca obchód 16 setnej rocznicy chrześcijaństwa, udzielonej przez cesarza Konstantyna Wielkiego w r. 313.

Rozmaitości.

Lawina we wsi. Lawina śnieżna zniszczyła w nocy wieś norwecką Skiakeira położoną w górach. Kilkanaście zabudowań zostało przez lawinę zdrutowanych. Przebudzeni ogromnym loskotem lawiny mieszkańcy uciekali w przerażeniu ze wsi. 15 osób, w tem 5 dzieci zginęło w domostwach zgniecionych przez lawinę. 7 osób zostało ciężko poranionych. Także z południowej Norwegii donoszą o lawinach.

Skutki cyklonów. Z Kopenhagi donoszą, że w całej Danii szaleją okropne burze. W Mjribo zawalił się skutkiem wichru mur, pozostały po pożarze i pogrzebał 30 robotników, zajętych usuwaniem zgliszczy. Dwóch robotników zostało zabitych, a ciężko, a reszta lekko rannych. W Brukseli stolicy Belgii w sobotę po poł. zawalił się podczas strasznej wichury budujący się dom i pogrzebał w gruzach 6 robotników. Wszyscy robotnicy odnieśli rany, z tych 3 śmiertelne.

Sprzedaż drzewa.

— W czwartek, 27go marca przed poł. o 9tej w Olsztynie drzewo na pożytki i opał wedle zapasu i potrzeby z obwodów Starydwór, Kudypy, Słaberg, Szlągowo i Gamerki.

— W sobotę 29go marca przed poł. o 9tej w Purdzie (u Marchlowskiego) drzewo na opał, do budowy i na pożytki z obwodów Mendryny, Nowawieś, Mazuchy i Graszki.

Rodzice polscy! Uczycie dzieci Wasze mówić, czytać i pisać po polsku! — Pamiętajcie też o pieśni polskiej! — Nie jest Polakiem, kto się potomstwu swemu zniemczył czyż pozwoli!

Za reklamy i ogłoszenia redakcyja nie odpowiada.

Za owczą wełnę

placę przy wymianie na towary

1 markę za funt.

L. Hirschfeld.

Zdania opinii nr. 27768.

„... Próby gotowania wykazały, że Kathreinera kawę słodową można wycić bez wszelkiego dodatku a pomimo to smakuje wybornie i jedrnie.“

Zawartość to sprawia!

Bank Ludowy

E. G. m. u. H.

w Olsztynie ul. Cesarska (Kaiserstr.) 16 I.
przyjmuje depozyta placąc od takowych

4 i pół procent.

Pożyczek udzielamy pod dogod. warunkami.
Bank otwarty jest co wtorek i piątek od 11-tej do 1-szej.

ZARZĄD:

T. Wojnowski. M. Erdmann. Wl. Pieniężny.
Listy adresować: »Bank Ludowy« E. G. m. u. H. Allenstein.
Na odpowiedź prosimy dołączyć znaczek pocztowy.

Olsztyńska centrala mebli

właściciel: Hugo Rozek

ulica Dolnegościelna 18 — naprzeciw
kościola św. Jakóba — poleca swój wielki skład

mebli, lustr

i fow. wyściełanych

po najtańszych cenach

i najeleganc. wykonaniu.

Obejrzenie mego składu bez przymusu kupna
chętnie dozwolone.

Własny warsztat stolarski i tapicerski.

Posiadłość

58 mórg średniej roli, wtem łąki i torf, nowe budownie 2 konie, 8 sztuk bydła, chcę zaraz z wolnej ręki sprzedać. Cena 19000 marek. 50 centnar. słomy mam zaraz tanio na sprzedaż.

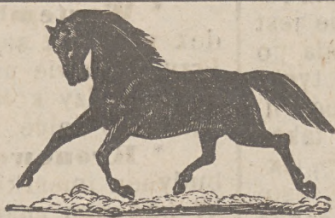
Fr. Kosłowski,
w Małym Rusku (Kl. Rauschken p. Gr. Rauschken).

Najlepiej, najszybciej

i najtaniej pierze i farbuje się chemicznie u

W. Kopp

Olsztyn, ulica Młyńska (Mühlenstrassenecke am Fischmarkt)

Mój

ogier belgijski

stanowi obce klacze za 11 marek.

M. Erdmann,
(Passargenthal p. Bisellen.)

Baczność!

z powodu budowy mojego domu
ul. Jakóba 5 **sprzedaje**

wszelkie rolnicze

maszyny

które na mem podwórzu stoją
aby uzyskać miejsce podczas
budowy po **zniżonych cenach.**

Dogodne warunki spłaty.
Przy zakupie za gotówkę
udzielam **wysokiego rabatu.**
Odstawiam wszystko franko do
stacji kolejowej kupującego.

F. Kłodziński, Olsztyn.
Najstarszy i największy skład
i handel maszyn rolniczych w
miejscu, **ulica Koronowa 35.**
Telefon 202.

Olej od kurzu

Olej na podłogi

Olej kościelny

Kadzidło

Swiece ołtarzowe

Miotły

Szczotki do szorowania

Szrubry

Wosk na podłogi

Olej do centryfugów

Tran

Przybory do prania

Farby i tapety

poleca w wielkim wyborze
i po tanich cenach.

E. Runig, Nast.

właś. Anton Thamm.

14-letni chłopak

szuka od zaraz służby u gospodarza. Adres wskaże ekspedycja Gazety.

Serwetki

papierowe w pięknym wykonaniu i wzorach, bardzo praktyczne przy ucztach weselnych poleca w wielkim wyborze

ekspedycya

„Gazety Olsztyńskiej“.

Koniczynę

czerną, białą, zieloną
i żółtą

tymofkę

Raygras

mieszanki trawy na suche i mokre łąki, berlińska mieszanka, żółte i czerwone ekerndorfskie buraki Mammuth oraz wszelkie nasienie warzywa i kwiatów polecam w najlepszych gatunkach.

Otto Struwe, Nast.
Olsztyn.

Posiadłość

37 mórg roli, 8 mórg dobrej łąki z torfem, budynki pod dachówką, oraz z całym inwentarzem chcę zaraz z wolnej ręki sprzedać.

Augusta Smoleńska,
Mittelguth p. Bisellen.

Polecam

mój bogato zaopatrzony

skład trumien

drewnianych i metalowych oraz wszelkich przyborów pogrzebowych i wypraw dla niebożczyków.

Ceny bardzo przystępne.

J. Hermanowski

Olsztyn, ulica Olsztyńska 26.
Telefon Nr. 107

Starą oblekę

jako i gotowe spodnie własnej roboty poleca

E. Zbiek, Olsztyn,
ulica Lipsztacka 28.

Niedoścignione

w konstrukcyi i jakości są moje systemu Singera

maszyny do szycia

dla użytku domowego i dla rzemieślników.

Maszyny familijne

za 55 marek.

Reperacye i przybory zadziwiająco tanio. Spłaty dozwolone.

M. Peiser, Olsztyn,
ul. Prosta 6.